

บทความวิจัย

การประชุมวิชาการวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี มทร.พระนคร ครั้งที่ 4

Proceedings of the 4th RMUTP Conference on Engineering and Technology

การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและเอกลักษณ์ลายไทยลงบนตัวเรือนเครื่องประดับพลอกตะกรุดโดยการลงยาถม

Conservation of Thai culture and Thai identity on the house Leather collar jewelry by filling drugs

อานนท์ กุมาร¹ กมลเทพ มุลริยะ² ปรีศนา บุญศักดิ์³

^{1,2,3} สาขาวิชาวิศวกรรมการผลิตเครื่องประดับ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

1381 ถนนประชากรราษฎร์ 1 แขวงวงศ์สว่าง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

E-mail: arnonarnon13@hotmail.com¹, anuphong1232008@hotmail.com²

บทคัดย่อ

การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและเอกลักษณ์ลายไทยลงบนตัวเรือนเครื่องประดับพลอกตะกรุดโดยการลงยาถม มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน เพื่อศึกษาขั้นตอนการปฏิบัติงานจริง ทั้งการกลึงเหล็กทำแม่พิมพ์ การอัดบล็อกยาง การฉีดเทียน การหล่อ การขัดแต่ง การลงยาถมไทย การลงยาถม และการขัดเงา เพื่อทำให้สามารถให้ปฏิบัติงานจริงได้จากกระบวนการที่ได้ศึกษาและทำการสรุปผล

จากการศึกษา การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและเอกลักษณ์ลายไทยลงบนตัวเรือนเครื่องประดับพลอกตะกรุดโดยการลงยาถม พบว่าการศึกษาลายเอกลักษณ์ลายไทยมี 3 รูปแบบ ที่ใช้งานการทำลวดลายไทยลงบนพลอกตะกรุด โดยลายที่ใช้ 1.ลายพุดตาน 2.ลายประจำยาม 3.ลายกนกไทย การกลึงเหล็กทำแม่พิมพ์ การอัดบล็อกยาง การฉีดเทียน การหล่อ การขัดแต่ง การลงยาถมไทย การลงยาถม และการขัดเงา วัสดุและวัตถุดิบที่จะใช้โลหะเงิน(Silver) ขนาดของชิ้นงานมีความยาว 110 เซนติเมตร และกว้าง 14 เซนติเมตร ซึ่งชิ้นงานพลอกตะกรุดโดยการลงยาถมมีความงดงามและแสดงถึงศิลปวัฒนธรรมไทยและเอกลักษณ์ลายความเป็นไทย ได้อย่างเป็นชิ้นงานจริง

คำสำคัญ:พลอกตะกรุดลงยาถม,เอกลักษณ์

Abstract

Conservation of Thai culture and Thai identity on the house Leather collar jewelry by filling drugs with the objective of operating To study the actual operating procedures Both turning the molded steel Rubber block compression, candle injection, casting, polishing, Thai patterning, dosing, filling and polishing To be able to perform the actual work from the process that has been studied and concluded

According to studies, it has been found that Conservation of Thai culture and Thai identity on the house Leather collar jewelry by filling drugs There is a concept that has studied the Thai pattern and the detailed casing And has operated with the theory of jewelry production process since Mold steel turning Rubber block compression, candle injection, casting, polishing, finishing, Thai patterning, filling, filling and

polishing, steel turning, mold making Rubber block compression, candle injection, casting, polishing, Thai patterning, dosing, filling and polishing With silver metal as the main component The size of the workpiece is 110 cm long and 14 cm wide. Which the piece of casing is beautiful and showing the Thai arts and culture and the identity of the Thai people as real pieces.

Keyword: Takruds down to the guard, unique

1. บทนำ

เครื่องถม นคร มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักแพร่หลายมาตั้งแต่อดีตและนับเป็นหนึ่งในบรรดาศิลปะาชีพชั้นสูง ผลิตภัณฑ์เครื่องถมนครได้รับความนิยมนับจวบจนเนื่องจากยังรักษาคุณภาพไว้ได้ ลักษณะงานถมนครจะมีสีดำเงางาม ลวดลายเกิดจากการสลักด้วยมือล้วนๆ ไม่ว่าจะเป็นการเคาะ หรือแปรง ทำให้ลวดลายมีความละเอียด ถ้าสังเกตจากด้านใน จะมีรอยสลักนูนขึ้นมา แต่ถ้าเป็นเครื่องถมที่ทำด้วยการกัดกรด ไม่ใช้การสลัก ด้านในจะไม่มีรอยสลัก จะเห็นว่าการทำของนครฯ ทำด้วยมือ มีรอยสลักด้วยมือจริงๆ แต่ปัจจุบันอาจมีเครื่องจักรมาใช้บางขั้นตอน อาทิ แหวนนะโม ใช้วิธีการหล่อขึ้นรูป จุดเด่นอีกประการที่เห็นชัดของเครื่องถมนครนั้นอยู่ที่ตัวถม ซึ่งมีสีดำ ขึ้นเงาแวววาว จนเรียกติดปากว่า "ถม นคร" ทั้งนี้การพัฒนาฝีมือของช่างในอดีตเกิดจากการแข่งขันกันของช่างฝีมือภายในนครศรีธรรมราช จนพัฒนาลักษณะของเครื่องถม ให้มีลวดลายวิจิตรสวยงาม เครื่องถมนครได้ประดิษฐ์ขึ้นเป็นของใช้รูปพรรณต่างๆ เช่น แหวน กำไล ล็อกเกต มีด เครื่องเขียน ชั้นพานรอง หีบลงยาตลับขานัตถ์ ของบุหรี ดาบฝักทอง เป็นต้น

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการออกแบบพลอกตะกรุดโดยการลงยาถม เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและเอกลักษณ์ลายไทยลงบนพลอกตะกรุด โดยใช้เทคนิควิธีการกัดกรดและการลงยาถม เพื่อให้เกิดลวดลายไทยบนตัวเรือน

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

2.1. เพื่อศึกษาเอกลักษณ์ลายไทยและกระบวนการการผลิตเครื่องประดับลงยาถม

2.2. เพื่อออกแบบพลอกตะกรุดลงยาถม

บทความวิจัย

การประชุมวิชาการวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี มทร.พระนคร ครั้งที่ 4
Proceedings of the 4th RMUTP Conference on Engineering and Technology

2.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคปลอกตะกรุดลงยาตาม

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาเอกลักษณ์ของปลอกตะกรุด โดยการลงยาตาม และลายไทย

3.2 การกำหนดประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

3.3 การออกแบบปลอกตะกรุด

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ศึกษาเอกลักษณ์ของปลอกตะกรุดโดยการลงยาตาม และลายไทย

ปลอกตะกรุดเงินที่มีผู้สนใจกันมากกว่าปลอกตะกรุดชนิดอื่น ปลอกตะกรุดที่มีอยู่ 2 แบบด้วยกัน ปลอกตะกรุดเงิน ปลอกตะกรุดพลาสติก

3.2 การกำหนดประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และผู้บริโภคเดินทางมาเยี่ยมชมภายในร้านขายเครื่องประดับ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายเครื่องประดับจากเอกลักษณ์ลายไทย จำนวน 6 ท่าน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริโภคที่เดินทางมาเยี่ยมชมภายในร้านขายเครื่องประดับ จำนวน 100 คน เป็นการสุ่มแบบบังเอิญ

3.3 การออกแบบปลอกตะกรุด

ออกแบบเครื่องประดับจากเอกลักษณ์ของปลอกตะกรุด โดยการลงยาตาม โดยใช้ทฤษฎีการออกแบบเครื่องประดับ (วิไลระ จุฑะวิภาต 2545: 73- 115) ในการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบชุดเครื่องประดับ และประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและการผลิตเครื่องประดับ ลายพุดตาน,ลายประจำยาม,ลายกนกไทย

รูปที่ 1 ลายพุดตาน

รูปที่ 2 ลายประจำยาม

รูปที่ 3 ลายกนกไทย

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.4.1 ขั้นสำรวจและศึกษาเอกสารเกี่ยวข้อง โดยการสำรวจ และศึกษาเอกสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาจากแหล่งเอกสารต่าง ๆ เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานอันจะช่วยให้เป็นข้อมูลประกอบในการทำวิจัย

3.4.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ สังเกต และถ่ายภาพประกอบการสัมภาษณ์ใช้วิธีการบันทึกลงในโปรแกรมอัดเสียงในเครื่องคอมพิวเตอร์ และ/หรือ จดบันทึกตามความเหมาะสม ส่วนการสังเกตจะใช้วิธีการจดบันทึก ในการสัมภาษณ์ไว้ดังต่อไปนี้

- 1) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านปลอกตะกรุด
- 2) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านออกแบบ
- 3) กลุ่มผู้บริโภค (ลูกค้า)

3.5 การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

3.5.1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยการสำรวจและศึกษาเอกสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาจากแหล่งเอกสารต่างๆ เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานอันจะช่วยให้การกำหนดกรอบ ความคิดในการศึกษา เขียนเค้าโครง และใช้เป็นข้อมูลประกอบในการทำวิจัย

3.5.2 นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาทำการออกแบบ

3.5.3 นำแบบที่ออกแบบ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ นักออกแบบเครื่องประดับและผู้บริโภค พิจารณา รูปแบบว่ามีความพึงพอใจในระดับใด

3.5.4. นำแบบที่ออกแบบ มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนา ตามข้อมูลที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ นักออกแบบเครื่องประดับ และผู้บริโภค

3.5.6. นำแบบแก้ไขและเข้าสู่กระบวนการผลิต (ชิ้นงานปลอกตะกรุด)

4.ผลการดำเนินงาน

ตารางที่ 1 กระบวนการผลิต ชิ้นงานปลอกตะกรุดโดยการลงยาตาม

ภาพประกอบ	คำอธิบาย
	ขั้นตอนนี้เป็นการเชื่อม ชิ้นงานส่วนท้าย เชื่อมฝาประกอบและรวมไปถึงขั้นตอนการขัดเงา

บทความวิจัย

การประชุมวิชาการวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี มทร.พระนคร ครั้งที่ 4
 Proceedings of the 4th RMUTP Conference on Engineering and Technology

	<p>ขั้นตอนนี้เป็น การเผาชิ้นงานก่อน และรวมไปถึงการเขียนลายบนตัวชิ้นงาน</p>
	<p>ขั้นตอนนี้เป็น การลงหมึกดำบนตัวชิ้นงานก่อนจะนำไปกัดกรด</p>
	<p>ขั้นตอนนี้เป็น การกัดกรดลายให้ลึกเช่นน้ำกรดไว้ประมาณ 4-5 นาที จากนั้นล้างน้ำให้สะอาด</p>
	<p>หลังจากล้างน้ำสะอาดเสร็จทำการเผาชิ้นงานให้สะอาดและนำชิ้นงานมาสลักลวดลายซ้ำ</p>
	<p>หลังจากสลักลวดลายซ้ำเสร็จนำชิ้นงาน มาลงยาถมทั่วชิ้นงาน</p>

	<p>หลังจากลงยาถมทั่วชิ้นงานเสร็จทำการขัดตะไบให้เห็นวัสดุเงิน และขัดกระดาษทรายให้เนียน</p>
	<p>หลังจากขัดกระดาษทรายเสร็จนำชิ้นงานมาขัดเงา</p>
	<p>ขั้นตอนการเปลลลายเป็นวิธีการเพิ่มลายละเอียดลงบนพื้นผิวของงานให้ดูสวยงามมากยิ่งขึ้น ด้วยการใช้น้ำส้วเดิน สั้นรูปนอกของลาย ให้ดูอ่อนช้อยและเงางาม</p>

รูปที่ 4 ชุดเครื่องประดับปดกตะกรุด

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและเอกลักษณ์ลายไทยลงบนตัวเรือนเครื่องประดับปดกตะกรุด โดยการลงยาถมผู้จัดทำได้ทำการสำรวจความพึงพอใจต่อผู้ที่ได้รับชมผลงานปดกตะกรุดลงยาถม โดยการแจกแบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อวิเคราะห์ผลดำเนินงาน ผลการวิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจกลุ่มผู้บริโภคที่มีต่อชุดเครื่องประดับตะกรุด ประเมินโดยผู้บริโภคเครื่องประดับภายใน งาน Bangkok Gems & Jewelry Fair ครั้งที่ 63 จำนวน 100 คน พบว่า

ด้านความสวยงาม มีความพึงพอใจในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 60 โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือตัวชิ้นงานปดกตะกรุดลงยาถม คิดเป็นร้อยละ 78

ด้านประโยชน์ใช้สอย มีความพึงพอใจในระดับมากเป็นร้อยละ 75 โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือตัวชิ้นงานปดกตะกรุดลงยาถม คิดเป็นร้อยละ 60

บทความวิจัย

การประชุมวิชาการวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี มทร.พระนคร ครั้งที่ 4
Proceedings of the 4th RMUTP Conference on Engineering and Technology

ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีความพึงพอใจในระดับมากเป็นร้อยละ 60 โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือตัวชี้งานปลดกตะกรุดลงยาถม คิดเป็นร้อยละ 60

6. สรุปผลการวิจัย

ผู้บริโภครส่วนใหญและผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบซึ่งผลการประเมินพบว่า “การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและเอกลักษณ์ลายไทยลงบนตัวเรือนเครื่องประดับปลดกตะกรุดโดยการลงยาถม” มีรูปแบบที่สวยงาม และเหมาะสมสามารถนำไปผลิตเป็นต้นแบบจริงได้ เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อชิ้นงาน “การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและเอกลักษณ์ลายไทยลงบนตัวเรือนเครื่องประดับปลดกตะกรุดโดยการลงยาถม” อยู่ในระดับมากและมากที่สุดเป็นไปตามสมมุติฐานของการวิจัย

7. อภิปรายผล

ในการทำวิจัย อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและเอกลักษณ์ลายไทยลงบนตัวเรือนเครื่องประดับปลดกตะกรุดโดยการลงยาถม ผู้วิจัยได้ประสบปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ดังนี้

- ในด้านเขียนแบบด้วยมือ ด้วยประสบการณ์ของผู้ออกแบบเอง จึงทำให้เขียนแบบได้ออกมาไม่ดีเท่าที่ควร ด้วยความยากของการเขียนแบบลายไทย

8. กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาและด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณที่ได้ให้ความกรุณากับผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้กรุณาให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือแนะนำต่างๆ

ตลอดจนตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ลงได้

8. เอกสารอ้างอิง

- [1] เครื่องถม บรรพศิลป์แห่งแดนทักษิณ”, สมาคมค้าทองคำ (ฉบับวันที่ 29 มกราคม 2554)
- [2] ลายไทย. อัครเช ประมานพันธุ์,พื้นฐานการเขียนลายไทย. กรุงเทพฯ. ไทยอควอลิตี้บุ๊กส์,2553
- [3] โลหะเงิน. กนกวรรณ แสงเกียรติ:วารสารโลหะ วัสดุ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 เมษายน 2538
- [4] การออกแบบเครื่องประดับ วัฒนธรรม จุฑะวิภาต กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545

	<p>ประวัติผู้เขียนบทความ อานนท์ กุมาร อายุ การศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมการผลิตเครื่องประดับ คณะ วิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล</p>
	<p>ประวัติผู้เขียนบทความ กมลเทพ มูริยะอายุ สาขาวิชาวิศวกรรมการผลิตเครื่องประดับ คณะ วิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล</p>
	<p>อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ปริศนา บุญศักดิ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิศวกรรมการผลิต เครื่องประดับ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล</p>